herpy

VARANER

Kimberley Rock Monitor

Varanus glauerti

En slank, langbenet klippevaran fra Kimberley i det nordvestlige Australien, med mørkt hoved, blågrå øjepletter på ryggen og en hale med skarpe sorte og hvide bånd. *Varanus glauerti* bliver kun 60-80 cm, men den er krævende: den skal have et stort, varmt og højt terrarie med klippeflader og sprækker, og holderen skal have erfaring med UVB, ægudrugning og frygtsomme dyr.

Familie: Varanidae Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**60-80 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**15-20 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og klippeboende**
Biotop	**Savanne og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**150 × 80 × 100 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-32 °C**
Hotspot	**45-55 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**50-80 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter og hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**3-9 æg**
Kuld pr. år	**1-4**
Inkubation	**104-110 dage** ved 28,5-29,5 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i bilag B til EU's forordning om handel med vilde dyr, ligesom alle varaner, der ikke er strengere listet. Ved handel og indførsel skal der følge CITES-papirer og EU-dokumenter, der viser lovlig oprindelse. Arten er ikke blandt de fem varaner, der er forbudt for private i Danmark (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), så de almindelige regler om dyrevelfærd gælder.

Om arten

Varanus glauerti er en mellemstor, glat og slank varan med fladt hoved, lange ben og en lang, let sammentrykt hale. Hoved, hals og forkrop er mørke og uden tegning. Ryggen er næsten sort med tværgående rækker af blågrå øjepletter, og halen har tydelige sorte og hvide bånd. Dyrene fra den sydlige del af udbredelsen er gulligere end dem fra nord. Navnet hædrer Ludwig Glauert (1879-1963), en britiskfødt geolog og palæontolog, der udvandrede til Western Australia og senere blev museumsdirektør i Perth.

Arten hører til underslægten *Odatria*, dværgvaranerne, og er en af flere klippeboende arter. Voksne dyr er typisk 60-80 cm inklusive hale, og angivelserne for de største svinger fra 79 cm til omkring 120 cm. Kroppen er kun omkring 20 cm fra snude til kloak hos et dyr på 60 cm, så omkring to tredjedele af længden er hale. Den flade snude og de lange ben bruges til at klemme sig ind i smalle sprækker.

Taksonomien er i bevægelse. I 2026 blev bestandene i det nordvestlige Northern Territory beskrevet som en ny art, *V. fyfei*, og inden for *V. glauerti* findes to slægtslinjer, en i det østlige og en i det vestlige Kimberley. De to linjer adskiller sig også i tegning og størrelse. Hvilken linje de enkelte dyr i handlen tilhører, er sjældent kendt.

Temperamentet er frygtsomt, især de første måneder. Dyr, der er vant til at blive håndteret fra ungdyr, bliver med tiden rolige og nysgerrige. Arten bider sjældent, men den er hurtig og flygter ind i alle sprækker, den kan finde.

Et voksent dyr kan leve 15-20 år og skal hele livet have et stort terrarie med kraftig varme og UVB, som koster strøm og nye lyskilder. Foderudgiften er beskeden, fordi dyret mest lever af insekter, men pasningen og de levende foderdyr kræver tid hver dag. Arten er stadig sjælden i handlen og ikke noget, man køber på et indfald.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Foderdyr: hold og avl

Udbredelse og levested

Varanus glauerti findes i Kimberley i det nordlige Western Australia, både i den østlige og den vestlige del. Typelokaliteten er Wotjulum i det vestlige Kimberley. Bestandene i det nordvestlige Northern Territory, som tidligere blev regnet til arten, er i 2026 beskrevet som den nærtstående *V. fyfei*. Hvor grænsen mellem de to slægtslinjer i det centrale Kimberley går, er endnu ikke kortlagt. Ældre angivelser fra Timor er ikke bekræftet.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Arten lever på klippeterræn: klippeflader, bjergskråninger, sprækker og stenrøser i et tropisk klima med en tydelig regntid og en lang tørtid. Den klatrer på klippeflader og i træer og bruger sprækker og hulrum som skjul og til nattesøvn. Dyret er dagaktivt og soler sig, før det går på jagt efter insekter, andre hvirvelløse dyr, små firben og firbenæg.

Regntid og tørtid afløser hinanden, og temperaturen er høj det meste af året. Der er store forskelle mellem solbeskinnede klippeflader og kølige, skyggefulde sprækker. Den gradient skal terrariet kunne efterligne.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 150 × 80 × 100 cm (længde × bredde × højde). Et par skal gerne have 190 × 100 × 105 cm. Større er bedre, fordi dyret klatrer, løber og har brug for en tydelig temperaturgradient. Træ eller PVC holder varmen bedre end glas. Unger kan starte i en mindre kasse på omkring 60 × 40 × 40 cm med højst fire dyr i hver og flyttes op, når de vokser.

Bunden er 15 cm eller mere sand blandet med muld, fx tre dele sand til en del muld. Arten graver, og et for blødt substrat kan give vrid og skader på kløerne, så læg gerne et lag af grovere bark øverst. Fastgør korkplader til væggene, og byg klippeagtige stakke af sten og kork med smalle sprækker, hvor dyret kan klemme sig ind. Tilføj mange grene og hule korkrør i forskellige højder. Alle sten og grene skal stå stabilt, så de ikke kan vælte ned over dyret.

Lågerne skal være tætte, for dyret presser sig ind i mindste sprække. Varmekilder skal sidde uden for terrariet eller bag beskyttelsesgitter, så dyret ikke kan brænde sig. Skift substratet mindst en gang om måneden.

Læs mere: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Varanus glauerti soler sig meget og skal have varme solpladser. Overfladetemperaturen på solpladsen, målt med IR-termometer, skal være 45-55 °C. Det opnås med en eller flere kraftige spotlamper eller en metaldamplampe, afhængigt af terrariets størrelse. Angivelserne for solpladsen svinger fra 37-48 °C til 55 °C, men 45-55 °C passer til dyr i avl. Bliver dyret ved at gispe, er det for varmt, og lampen skal være svagere eller tændt kortere tid.

Baggrundstemperaturen om dagen er 26-32 °C. Terrariet skal have en stor gradient, så dyret kan vælge mellem en varm klippe og et køligt skjul. Om natten må temperaturen falde. Nattemperaturen er ikke kendt for arten; 18-22 °C er et rimeligt udgangspunkt.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være 50-80 %, gerne 60-80 % til dyr i avl. Angivelserne for sprøjtning svinger fra to gange om ugen til dagligt. Ungerne er mere aktive ved høj fugtighed og bør sprøjtes dagligt. En luftfugter i rummet virker bedre end en automatisk forstøver. Er luften meget tør, kan et fugtigt skjul hjælpe.

Stil altid en skål med frisk vand, som skiftes dagligt. Dyret drikker af skålen og bruger fugten til at få hudskiftet af. Fugtigheden må ikke være konstant høj, og bunden skal kunne tørre mellem sprøjtningerne.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og kræver kraftigt UVB-lys (Ferguson-zone 3). Brug et UVB-rør eller en kraftig UVB-pære over solpladsen med så meget UV-effekt, som producenten angiver for zone 3, og skift den hvert halve til hele år, også selv om den stadig lyser. Placér lampen, så dyret kan komme tæt på den, når det soler sig.

Hav lyset tændt omkring 12 timer om dagen. Til avl sættes dagslængden fra slutningen af oktober langsomt ned fra 12 til 8 timer, og terrariet holdes lidt tørrere. I begyndelsen af januar sættes dagen op til 12 timer igen, og terrariet sprøjtes kraftigt. Så kommer parringen kort efter.

FODER

Arten lever mest af insekter. Voksne dyr fodres 3-4 gange om ugen med fårekyllinger, dubia-kakerlakker, græshopper og hornorme, og en gang imellem en halvvoksen mus eller en nyfødt rotteunge. Dyr, der får mus som hovedføde, bliver let overvægtige, så gnavere skal kun være en godbid. Unger fodres dagligt, ungdyr på 1-2 år hver anden dag. Hold foderdyrene små og bløde, for arten har små kæber og bruger ikke tænderne så meget som de store varaner.

Foderinsekterne fodres op med godt foder og drysses med kalk. En gang om ugen bruges i stedet et multivitaminpræparat med D3. Hunner, der har lagt æg, skal have ekstra mange insekter og mus de første dage efter lægningen. Hårdkogte æg og små stykker kylling kan bruges som variation.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er frygtsom og skal vænnes til håndtering langsomt. De første uger efter hjemkomsten skal dyret have fred. Derefter kan du holde en hånd inde i terrariet ved fodringen, lade dyret komme til den og efterhånden løfte det op i korte stunder. Sid altid lavt, for dyret er hurtigt og kan springe. Det klemmer sig gerne ind under tøj og møbler, så håndtér i et lukket rum.

Bid er sjældne, og arten er lille, så skaden er ringe, men skarpe kløer og halesmæld kan give rifter. Tag ikke fat i halen, og løft kun dyret under brystet. Som alle krybdyr kan varaner bære salmonella. Vask hænder efter håndtering og pasning, hold terrarieudstyr ude af køkkenet, og lad små børn og gravide kun omgås dyret med omhu.

Et par kan holdes sammen, tåler som regel hinanden og soler sig ofte side om side. Det gælder ikke altid, så vær forberedt på at dele dem. To hanner kan ikke forventes at fungere. Hold øje med bid, stress og manglende appetit hos det underlegne dyr.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne har større, tydelige klynger af piggede skæl i hver side af halerodens underside. Hos hunnerne er de mindre og knap så fremtrædende. Hos ungdyr kan kønnet være svært at se, og mange sælges som ukønnede. Alder og vægt ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret; lad hunnerne vokse godt til, før de sættes i avl, så de har kalk at tære på.

PARRING

Hunner kan lægge ubefrugtede æg, og jomfrufødsel er påvist hos arten. Hos varaner bliver afkommet fra jomfrufødsel altid hanner. Med kortere dage om efteråret og derefter længere dage og kraftig sprøjtning parrer dyrene sig i slutningen af januar. Hannen nærmer sig hunnen igen og igen og tungeflikker hendes krop, og i begyndelsen afviser hun ham. Til sidst accepterer hun, og de parrer sig flere gange om dagen i omkring tre dage.

I dagene efter parringen svulmer hunnens bug, og hun æder meget mere. Hun begynder at grave overalt for at finde et redested.

ÆGLÆGNING OG KULD

Et kuld består af 3-9 æg. En hun kan lægge op til fire kuld i træk i samme sæson. Hunnen soler sig i lange perioder og nægter foder en uge før lægningen, især inden store kuld. Hun hænger ofte lodret på væggen. Fra parring til æglægning går omkring 21 dage, og parret parrer sig igen omkring en uge efter lægningen. Hunnen kan være udmattet efter flere kuld i træk. Skil hende derfor fra hannen efter sidste kuld, og giv hende ekstra insekter og kalk.

Sæt en redekasse på omkring 50 × 30 × 35 cm i terrariet, med et indgangshul på omkring 4 cm i låget og fugtigt sand blandet med muld i forholdet 1:1. En svag varmemåtte på 7 W under det ene hjørne holder boksen på omkring 29 °C. Hunnen graver prøvehuller og lægger æggene dybt nede, så de kan være svære at finde, og hun kan blive urolig, når de fjernes.

INKUBATION

Æggene er omkring 3 cm lange og vejer 6-7 g. De tages hurtigt op og lægges halvt nedgravet i fugtig perlit i en lille plastikboks på omkring 4,5 liter. Perlitten blandes med vand i forholdet lidt under 1:1 efter vægt. Ved 28,5-29,5 °C tager udrugningen 104-110 dage. Boksen luftes to gange om ugen i begyndelsen og dagligt mod slutningen.

Æggene kan falde ind midt i udrugningen eller to uger før klækningen. Læg dem i så fald dybere i perlitten, så de tager fugt op. Ægudrugning af arten regnes for vanskelig, og nogle æg går tabt i de første uger. Når æggene begynder at klække, bliver ungerne i ægget i omkring et døgn for at optage blommen. En kraftig lugt af ammoniak ved klækningen er ikke i sig selv et faresignal.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne vejer 2-4 g og er omkring 9-10 cm lange, med 6-7 cm fra snude til kloak. De holdes i omkring to dage i udrugningsboksen og flyttes derefter sammen i en kasse på omkring 60 × 40 × 40 cm med højst fire unger. Brug køkkenrulle som bund de første to uger, derefter cypresflis. Giv dem en stak brædder under solpladsen og et skjul på den kølige side.

Varmen er 28-32 °C med en solplads på omkring 55 °C på overfladen, og de har UVB. Sprøjt dagligt. Ungerne begynder at æde efter omkring en uge, først små fårekyllinger og hakkede unge mus, men de er meget frygtsomme og ses ikke æde den første måned. Derefter jager de fårekyllinger i hele kassen. Hold øje med navlen: en unormalt farvet bug kan være tegn på navlebetændelse, som kan være dødelig de første uger.

Sundhed og typiske fejl

V. glauerti er sjælden i fangenskab, og der er kun lidt viden om artens sygdomme. De typiske problemer skyldes pasningen:

- For lav temperatur eller for svagt UVB, som giver dårlig appetit, langsom vækst og knogleskørhed. Brug en varm solplads, kraftigt UVB og kalk.
- Overvægt, hvis dyret får for mange mus. Hold insekter som hovedføde.
- Æglægningsproblemer og udmattelse efter mange kuld, især hos hunner, der ikke har fået nok kalk og føde. Skil hannen fra hunnen og begræns antallet af kuld.
- Navlebetændelse og uabsorberet blomme hos nyklækkede unger.
- Skader på kløer og tæer, hvis bunden er for blød eller grenene ikke sidder fast.
- Parasitter. Australien tillader ikke kommerciel eksport af vilde krybdyr, så dyr i handlen er opdrættede; den registrerede internationale handel med levende dyr var 1975-2005 på kun 88 dyr. Det giver som regel færre parasitter og mindre stress end hos vildfangne dyr, men en afføringsprøve hos dyrlægen er stadig en god idé for nye dyr.

Et sundt dyr er kvikt, har fyldig hale og klare øjne og æder villigt. Opsøg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret gisper i længere tid, taber sig, ikke æder eller har hævelser.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.